

GIJS VERBEEK SCHREEF SAMEN MET PETRA PONTE HET BOEK

Participatie in het onderwijs

Onderzoek met en door leerlingen

Als leerling was hij niet snel tevreden over het onderwijs. Op de lerarenopleiding en als beginnend biologieleeraar overigens ook niet. 'Je kunt wel blijven mopperen, maar misschien is het tijd om er iets aan te doen, dacht ik bij mezelf.' Liever niet op kleine schaal, op de eigen school - ook gezien de verwachte tegenwind van collega's - maar van buitenaf en op een hoger niveau. Gijs Verbeek volgde de opleiding onderwijskunde en schreef daarna samen met Petra Ponte het onlangs verschenen boek Participatie in het onderwijs, onderzoek met en door leerlingen.

Inpraak is één van de rechten van het kind

De tijd is volgens Gijs Verbeek rijp voor een boek als Participatie in het onderwijs. In de klas is steeds meer aandacht voor verantwoordelijkheid (geven, nemen, krijgen en delen). Het internet is daar volgens hem ook debet aan. 'Eerder had de leraar alle kennis in pacht, maar door internet is informatie voor iedereen snel beschikbaar. Scholen kunnen zich daardoor niet meer alleen bezighouden met kennisoverdracht.' Ook het bewustzijn in de klas groeit. Op school en in de maatschappij staan de verhoudingen vaak op scherp (pesten, discriminatie), maar als mensen nader tot elkaar komen en elkaars perspectief zien, dan verandert dat. Tijd dus voor onderzoek naar de verschillende perspectieven om elkaar zo beter te leren begrijpen. 'En het is er niet eens alleen tijd voor, inspraak is ook één van de rechten van het kind. En dan niet met een simpel vragenlijstje, die zijn dramatisch beperkt. Er is veel meer mogelijk.'

'Ik gun het elke leerling en leraar om meer van elkaar te weten te komen en zo dichterbij elkaar te komen. Het versterkt uiteindelijk de unieke relatie tussen leerlingen en

leraren.' Dat klinkt mooi, maar onderzoek doen, mét leerlingen klinkt ook moeilijk. Toegegeven, het is volgens Verbeek ook niet iets dat je 'zomaar' even doet, maar we moeten het ook niet moeilijker maken dan het is. Het gaat hier immers niet om grootschalig academisch onderzoek. 'Er zijn een paar principes waarmee je rekening moet houden, onderzoek moet bijvoorbeeld betrouwbaar en valide zijn. Maar als je leerlingen uitlegt dat ze eerlijk moeten zijn over wat ze vinden, dan vinden zij dat heel vanzelfsprekend.'

Geen angst, geen koude kermis

Goede voorbereiding en begeleiding zijn cruciaal bij het doen van onderzoek. Het voorkomt dat leraren bang zijn voor de ongenueerde meningen van leerlingen en ook dat leerlingen van een koude kermis thuiskomen omdat er niets met de uitkomsten wordt gedaan. Participatie in het onderwijs biedt een goede voorbereiding op het doen van onderzoek in de klas of op school. Geen tijd te verliezen, want in omringende landen lopen ze behoorlijk op ons voor.

[Van de achterflap]

Participatie in het onderwijs gaat over onderzoek met en door leerlingen in het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. Het betreft onderzoek naar de visies die zij hebben op aspecten van hun leefwereld binnen en buiten de school. Het doel hiervan is hen te betrekken bij het begrijpen en vormgeven van omgevingen waarin zij leren. Dat gebeurt door hen daar zelf systematisch informatie over te laten verzamelen op basis waarvan zij aanbevelingen ter verbetering kunnen doen. Download het eerste hoofdstuk nu gratis op de website van de uitgever, boomlemma.nl.

Gijs Verbeek

Winnen!

Is de inbreng van leerlingen bij jou op school nog beperkt tot de volgens Gijs Verbeek dramatisch beperkte vragenlijstjes? Breng daar dan gauw verandering in. Je hebt, zo met de vakantie voor de deur, zeeën van tijd (ahum) om je te verdiepen in het doen van onderzoek met en door leerlingen. En't boek, dat krijg je van ons! Uitgeverij Boom!Lemma stelde twee exemplaren van Participatie in het onderwijs beschikbaar. Stuur voor 15 augustus een e-mail met je naam en adres naar t.idsinga@nhl.nl.

Recensie | Teach like a Champion

Elke editie verloot Educator onderwijskundige boeken. Nu kun je Participatie in het onderwijs winnen, vorige keer won Marieke van Roy Teach Like a champion. Is't een aanrader?

'Ja, het is een handig boek. Je hoeft het niet van voor tot achter te lezen, maar kunt er zo nu en dan in bladeren. Het boek is opgebouwd uit 49 leuke lesgeeftechnieken. De auteur heeft veel lesbezoeken gedaan en de meest effectieve technieken die hij tegenkwam, gebundeld in Teach Like a champion. Dat maakt het een heel praktijkgericht boek, vol herkenbare situaties.

De technieken die er in staan kun je heel gemakkelijk zelf uitproberen in de klas. Omdat het technieken zijn die collega's elders gebruiken, is het niet een heel diepgravend of vernieuwend boek, maar het is wel makkelijk leesbaar en je kunt er handig in nazoeken. Wil je bijvoorbeeld niet te vaak waarschuwen in de klas, of zoek je een manier om meer structuur in lesovergangen aan te brengen, dan kun je daar technieken bij zoeken.

Kortom, het is een boek waar leraren, vo en po, veel uit kunnen halen en waarmee ze kunnen experimenteren. En het kijkje in de keuken bij collega's is natuurlijk ook leuk en leerzaam.'

Marieke van Roy studeerde biologie en stond 13 jaar als biologiedocent voor de klas. Nu is zij als onderwijskundige werkzaam bij NHL Hogeschool en RuG.

